

NOTAT

Til: Styret i Sykehuset Innlandet

Fra: Administrerende direktør

Dato: 15. februar 2018

Sak: **Sivilt-militært samarbeid og den nasjonale helseberedskapsøvelsen 2018**

Totalforsvarskonseptet

Totalforsvarskonseptet er en beskrivelse av hvordan det sivil-militære samarbeidet skal foregå for best mulig å håndtere ulike situasjoner i hele spekteret fred, krise og krig. Det sivile samfunn og Forsvaret skal samarbeide og gi hverandre gjensidig støtte.

I Langtidsplanen for forsvarssektoren legger Regjeringen fornyet vekt på sivil støtte til Forsvaret. Regjeringen har etablert et program for videreutvikling av totalforsvaret og samfunnets motstandsdyktighet. I dette arbeidet ligger også planlegging og gjennomføring av NATO øvelsene Trident Javelin 2017 (TRJN17) og Trident Juncture (TRJE18) som vil foregå med Norge som vertsnasjon og delvis i Sykehuset Innlandets opptaksområde. Det ligger til grunn en forventning om at planleggingsarbeidet skal gi beredskapsarbeidet et betydelig løft utover det å forberede og yte sivil støtte til Forsvaret.

Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap koordinerer programmet for sivilt-militært samarbeid. Hovedprosjektet vil omhandle videreutvikling av totalforsvarskonseptet og oppfølging av NATOs Seven Baseline Requirements:

1. Sikre kontinuitet for styresmaktene og kritiske offentlige tjenester
2. Sikre en robust kraftforsyning
3. Sikre evnen til å håndtere ukontrollert forflytning av mennesker
4. Sikre robust mat- og vannforsyning
5. Sikre evnen til å håndtere masseskadesituasjoner
6. Sikre robuste sivile kommunikasjonssystemer
7. Sikre robuste transportsystemer

Målene for dette arbeidet er å:

- Utvikle et moderne totalforsvarskonsept tilpasset nye utfordringer, rammebetingelser og forutsetninger innen utgangen av 2020
- Styrke robustheten i det sivile samfunn for å øke samfunnets motstandsdyktighet mot alle typer kriser

Effekter som ønskes oppnådd er:

- Tilstrekkelig og rettidig støtte til forsvaret
- Et mer motstandsdyktig samfunn
- En økt bevissthet og forsvarsvilje
- God funksjonalitet og robusthet i kritisk infrastruktur

- Et felles handlingsmønster fra alle involverte aktører
- Inkludere vurderinger rundt totalforsvaret og totalforsvarets behov i all planlegging og analysevirksomhet i både offentlig og privat sektor.

Justis- og beredskapsdepartementet eier programmet og har etablert en styringsgruppe med representanter fra Forsvarsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

Programmet er organisert med ti tilknyttede prosjekter, herav ett prosjekt for å videreutvikle sivile myndigheters og det sivile samfunnets støtte til Forsvaret og ni prosjekter for å styrke motstandsdyktigheten i samfunnskritiske funksjoner og adressere NATOs syv forventninger.

Oversikt over de ti prosjektene:

1. Sikkerhet for kontinuitet i nasjonale styringssystemer og kritiske offentlige tjenester
2. Robust energiforsyning - kraft og gass
3. Robust energiforsyning - drivstoff
4. Evne til å håndtere ukontrollerte forflytninger av mennesker
5. Robust mat- og vannforsyning – næringsmidler
6. Robust mat- og vannforsyning – vannforsyning
7. Evne til å håndtere masseskader
8. Robuste kommunikasjonssystemer
9. Robuste transportsystemer
10. Videreutvikle sivile myndigheters og det sivile samfunnets støtte til Forsvaret

For Sykehuset Innlandet blir det viktig å avstemme at beredskapsplanverket er i samsvar med de konsepter og føringer som vil komme på nasjonalt nivå gjennom det arbeidet som utføres. Dette arbeidet koordineres i Sykehuset Innlandet av Divisjon Prehospitaltjenester.

Øvelsene

Som en forberedelse til NATO øvelsen som skal skje i Sykehuset Innlandet sitt område i 2018 ble det i november 2017 gjennomført en CPX-øvelse (table-top) på nasjonalt nivå. Innen helse var det Helsedirektoratet som deltok i øvelsen. Erfaringene fra denne øvelsen tas med i den videre planlegging av øvelsen i 2018 (TRJE 18). CPX-øvelsen hadde navnet Trident Javelin 2017 (TRJN 17).

Øvelsen Trident Juncture 2018 (TRJE 18) gjennomføres i perioden 25. oktober til 7. november 2018. Dette blir den største Nato-øvelsen (LIVEX) som har vært avholdt på norsk jord i nyere tid. Norge har ansvar for «Host Nation Support» under øvelsen, noe som for spesialisthelsetjenesten innebærer å yte helsetjenester til de militære styrkene.

Det legges opp til at mye av transporten av utstyr skal gå i Østerdalen opp til Tynset og i området mot Midt Norge som vil være øvingsområdet. Soldatene vil bl.a. ha forlegningssteder i Sykehuset Innlandets opptaksområde.

De første soldatene vil ankomme i august/september og de siste er forventet å reise senest innen utgangen av året. Mye av transporten er planlagt å gjennomføre via jernbane og forflytning på vei planlegges i den utstrekning det er mulig på natt.

I tilknytning til TRJE 18 vil det bli arrangert en nasjonal helseberedskapsøvelse. Helsedirektoratet benytter Helse Stavanger HF for å lede arbeide med å planlegge øvelsen. Sykehuset Innlandet HF deltar i arbeidet ved utlån av ressursperson fra divisjon Prehospitale tjenester til Helse Sør-Øst for å bistå med planleggingen og samtidig være bindeleddet mellom den sentrale planleggingen og det som skal gjøres i Sykehuset Innlandet HF.

Det planlegges med øvelser for beredskapsledelsen på de ulike sykehusene for å øke robustheten og understøtte NATOs Seven Baseline Requirements. I tillegg vil det for Sykehuset Innlandet gjennomføres øvelser i felt og med transport av pasienter til sykehusene i Elverum og Tynset.

På Tynset vil det bli gjennomført en øvelse for å teste ut det nasjonale konseptet som er under utvikling for håndtering av masseskade. Dette inkluderer hvordan opptre og kommunisere i områder hvor det er krig, inklusiv håndtering av flyforbudssoner.

Flyforbudssoner vil også være etablert for øvelsen og derfor blir det etablert tett kommunikasjon med Forsvaret for å sikre at medisinsk nødhjelp kommer frem til de som trenger det også i øvingsperioden.

Øvelsen på Tynset vil ikke inneholde mange skadde, men den skal teste ut konseptet i et omfang som gir muligheter for læring for samarbeid og kommunikasjon med øvrige aktører. Det planlegges med å benytte et nasjonalt helseteam som skal støtte sykehuset på Tynset under øvelsen.

Tilsvarende øvelse som på Tynset vil bli gjennomført i Orkdal, Ørland og Kristiansund.

I etterkant av LIVEX øvelsen (TRJE 18) vil det gjennomføres en table-top øvelse (CPX) i perioden 14-23. november i 2018. Denne vil inkludere mange av de sivile funksjoner hvor Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap har en sentral planleggings- og koordineringsrolle. Det er foreløpig uavklart i hvilke omfang Sykehuset Innlandet blir involvert i denne øvelsen.